

Granskning av förutsättningar för en likvärdig skola

Eslövs kommun

Innehåll

1. Sammanfattning	2
2. Inledning	3
2.1. Bakgrund	3
2.2. Syfte och revisionsfrågor	3
2.3. Genomförande och avgränsning	4
2.4. Revisionskriterier	4
3. Organisation, styrning och resurser	5
3.1. Iakttagelser	5
3.2. Bedömning	8
4. Systematiskt kvalitetsarbete	9
4.1. Iakttagelser	9
4.2. Bedömning	15
5. Slutsats	17
6. Källförteckning	19
Bilaga 1. Revisionskriterium	21
Kommunallagen (2017:725)	21
Skollagen (2010:800)	21
Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet	22
Kommunala reglementen och mål	22
Bilaga 2. Statistik	23
Tabell 1. Lärarstatistik - kommunal huvudman, oktober 2022	23
Tabell 2. Fördelning av central elevhälsa till respektive skolenhet	24
Tabell 3. Socioekonomiskt index och faktisk fördelning per grundskola	25
Tabell 4. Fördelning av speciallärare och specialpedagoger till respektive skolenhet	26
Bilaga 3. Enkät till rektorer	27

1. Sammanfattning

EY har på uppdrag av de förtroendevalda revisorerna i Eslövs kommun granskat barn- och familjenämndens arbete för att skapa likvärdighet mellan kommunens grundskolor. Det är vår sammanfattande bedömning att barn- och familjenämnden till viss del säkerställer ett ändamålsenligt arbete för att skapa likvärdighet.

Vår bedömning grundar sig på att det inte sker en tillräcklig uppföljning eller utvärdering av att resursfördelningsmodellen tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Någon utvärdering eller uppföljning är inte gjord sedan 2016 och det finns ingen motivering till den summa som avsätts.

Vidare bedömer vi att nämnden delvis brister i att göra och dokumentera en tillräcklig uppföljning och analys av elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna. Vi grundar vår bedömning på att arbetet på huvudmannanivå inte tar ett helhetsgrepp om verksamhetens mål och resultat varken avseende kunskapsmålen eller övriga nationella mål, samt på att analysen av verksamhetens resultat behöver utvecklas. Nämnden bedöms inte ta del av vare sig kommunens eller enskilda skolors resultat i tillräcklig utsträckning.

Vidare är vår bedömning att nämnden delvis bedriver ett arbete inriktat på ökad likvärdighet. Vi grundar vår bedömning på att nämnden inte har en tillräcklig uppföljning av de nationella målen och att nämnden inte har beslutat om insatser för att utveckla utbildningen och öka likvärdigheten.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderar vi barn- och familjenämnden att:

- ▶ Genom utvärdering av resursfördelningsmodellen inklusive fördelning av socioekonomisk kompensation säkerställa att resurser fördelas utifrån elevers olika förutsättningar och behov.
- ▶ Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet med uppföljning och analys av de nationella målen för utbildningen, både på huvudmanna- och enhetsnivå.
- ▶ Utifrån ovanstående uppföljning och analys säkerställa att det genomförs insatser för att utveckla utbildningen och öka likvärdigheten.

2. Inledning

2.1. Bakgrund

Enligt skollagen (2010:800) ska utbildningen inom skolväsendet vara likvärdig inom varje skolform oavsett var den anordnas. Alla barn och elever ska ha möjligheten att nå sin fulla potential oavsett vilken skola hen går på och har rätt till utbildning av hög kvalitet. Detta brukar benämnas skolans kompensatoriska uppdrag. I skollagen anges vidare att såväl kommunen som rektorn på den enskilda skolan ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barn och elevers olika förutsättningar och behov.

Andelen elever som i årskurs 9 är behöriga till studier på ett nationellt gymnasieprogram skiljer sig med 18 procentenheter¹ mellan olika skolor i kommunen (som lägst 67 procent och som högst 85 procent, rikssnittet ligger på 86 procent). Vidare skiljer sig även studieresultat mellan inrikes och utrikes födda elever samt mellan de vars föräldrar har eftergymnasial utbildning och de vars föräldrar har förgymnasial eller gymnasial utbildning.

Resultat från Skolverkets analysmodell SALSA, som utifrån ett antal socioekonomiska faktorer räknar fram ett modellberäknat värde, visar att tre av fyra kommunala åk 7-9 skolor underpresterar i förhållande till förväntat resultat.

De förtroendevalda revisorerna har med grund i ovanstående och i sin riskanalys beslutat att genomföra en granskning av barn- och familjenämndens arbete för en likvärdig skola.

2.2. Syfte och revisionsfrågor

Granskningens syfte har varit att bedöma om barn- och familjenämnden säkerställer ett ändamålsenligt arbete för att skapa likvärdighet mellan kommunens grundskolor.

I granskningen besvaras följande revisionsfrågor:

- ▶ Har nämnden en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov?
- ▶ Gör nämnden jämförelser och analyser kring elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna?
- ▶ Bedriver nämnden ett systematiskt kvalitetsarbete för att kompensera för elevers olika förutsättningar och behov?

¹ Samtliga statistikuppgifter är hämtade från Skolverket och avser läsåret 2021/2022.

2.3. Genomförande och avgränsning

Granskningen avser barn- och familjenämnden. Granskningen har genomförts genom intervjuer, dokumentstudier och en enkätundersökning. Intervjuer har genomförts med centrala funktioner och tre grundskolerektorer. För fullständig lista med intervjuade och källor, se kapitel 6.

I samband med urvalet av rektorer beslutades att i intervjuerna fokusera på skolor med elever i årskurs F-6. Bakgrunden var statistik som förvaltningen presenterade och som visade på skillnader i skolornas måluppfyllelse i årskurs 6, se tabeller i avsnitt 4.1.1.

Under granskningen skickades en enkät ut till samtliga grundskolerektorer i kommunen med syfte att skapa en bild av hur de upplever arbetet med resurstilldelningen och elever i behov av särskilda stödinsatser. Svarsfrekvensen var 75 procent. En sammanställning av enkätsvaren finns i bilaga 3.

2.4. Revisionskriterier

Granskningens bedömningar utgår från följande revisionskriterier. För att läsa mer om revisionskriterierna, se bilaga 1.

- ▶ Kommunallagen (2017:725)
- ▶ Skollagen (2010:800)
- ▶ Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete - för skolväsendet

3. Organisation, styrning och resurser

I avsnittet redovisas iakttagelser och bedömning om barn- och familjenämnden har en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. För att kunna besvara denna fråga inleds avsnittet med iakttagelser avseende de kommunala målen samt organisationen och dess styrning.

Revisionskriterier

I skollagen 1 kap. 4 § framgår att utbildningen ska hänsyn tas till barns och elevers olika behov. Barn och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

Enligt 2 kap. 8 b § ska kommunen fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Enligt 10 § gäller samma ansvar även för rektorn att fördela inom enheten efter barn och elevers olika förutsättningar och behov.

3.1. Iakttagelser

3.1.1. Kommunala mål

Eslövs kommuns mål, beslutade av kommunfullmäktige, är sammanställda utifrån tre perspektiv som beskrivs vara viktiga för styrningen av verksamheten:

1. Medborgare och andra intressenter
2. Tillväxt och hållbar utveckling
3. Verksamhet och medarbetare

I kommunens delårsbokslut per 31 augusti 2022 redovisas barn- och familjenämndens måluppfyllelse i förhållande till kommunens tre perspektiv. För nämnden finns två egna nämndmål/effektmål vilka lyder "Elever i Eslövs kommuns grundskolor ska nå de nationella målen" och "Kommunens skolor ska utveckla arbetsätt och metoder för att ge alla barn och elever likvärdiga förutsättningar till lärande". I årsbokslutet 2021 framgår årets resultat, men målen har inga på förhand fastställda målvärden.

3.1.2. Organisation och personalresurser

I kommunen finns 13 kommunala grundskolor med totalt omkring 3 800 elever. Sju av dessa skolor finns i tätorten, varav fyra skolenheter har årskurs F-6, två enheter har årskurs 7-9 och en enhet har årskurs F-9. Sex skolor befinner sig utanför Eslövs tätort där en skolenhet har årskurs F-3, fyra enheter har årskurs F-6 och en enhet har årskurs F-9. I kommunen finns även en fristående skola med årskurs F-6.

I kommunen finns lärarresurser motsvarande cirka 300 heltidstjänster. 84,5 procent av lärarna har pedagogisk högskoleexamen, se tabell 1 i bilaga 2. Eslövs kommun är därmed i nivå med riket (84,8 procent).

Vid tre skolenheter (Flyingeskolan, Nya Östra skolan och Östra Strö skola) har samtliga lärare pedagogisk högskoleexamen. Den skolenhet med lägst andel lärare med pedagogisk högskoleexamen är Ekenässkolan (79 procent). Vad gäller antal elever per lärare syns inga stora skillnader mellan skolorna (12 elever per lärare i genomsnitt), förutom Östra Strö skola som utmärker sig med fyra elever per lärare. Skolan är dock mycket liten vilket gör en jämförelse med övriga svårt.

Totalt finns 40 förstelärare i kommunen, vilka inte är jämnt fördelade mellan skolorna, se tabell 1 i bilaga 2. Vid intervju framkommer att fördelningen dels sker utifrån elevantal, dels att förvaltningen gärna ser att det finns förstelärare vid varje skolenhet. Vidare framkommer att det i dagsläget inte finns någon uppdragsbeskrivning för förstelärare. Det uppges finnas olika ämnesnätverk för alla ämneslärare i kommunen som syftar till ökad måluppfyllelse och sambedomning för likvärdighet. Nätverken leds av förstelärare. Därtill framkommer vid sakgranskning att rektorerna ger nätverksledarna mål för läsåret som syftar till att öka likvärdigheten.

3.1.3. Elevhälsa

Barn- och familjeförvaltningen har en central elevhälsa som består av psykologer (4,45 tjänster), kuratorer (10,7 tjänster), skolsköterskor (10,5 tjänster) och logopedier (1,72 tjänster). Den centrala elevhälsan syftar till att bistå skolenheterna som är i behov av en specifik profession som den centrala elevhälsan tillhandahåller.

Fördelningen av skolsköterskor och kuratorer sker relativt jämnt mellan skolenheterna i förhållande till elevantal, med Östra Strö skola som undantag som har betydligt större andel skolhälsoresurser per 100 elever (igen är skolan mycket liten vilket gör en jämförelse med övriga svårt). Vidare kan vi inte observera något tydligt samband mellan fördelning av elevhälsopersonal och skolornas socioekonomiska index², se tabell 2 och 3 i bilaga 2. Det vill säga skolor med ett högre socioekonomiskt index kan inte sägas kompenseras i form av ökade skolhälsoresurser.

Utöver den centrala elevhälsan har varje skolenhet egen elevhälsopersonal. Vid intervju uppges att specialpedagoger och speciallärare anställs direkt av rektor och

² Skolenheternas indexvärde tas fram av Skolverket för att kunna beskriva skolornas socioekonomiska bakgrund och ligger till grund för framräkningen av statsbidraget (se avsnitt 3.1.4). Indexet är konstruerat så att en skola med förutsättningar i nivå med riksnittet har värdet 100 och skolor med ett värde under 100 har bättre socioekonomiska förutsättningar jämfört med riksnittet. Indexvärdet bygger på en modell som tar hänsyn till de faktorer som påverkar sannolikheten att en elev blir behörig till ett nationellt program i gymnasieskolan, t.ex. vårdnadshavarnas utbildningsnivå, elevens kön och socioekonomisk status på bostadsområdet där eleven är folkbokförd.

finansieras av grundbidraget. Fördelningen mellan skolorna finns i tabell 4 i bilaga 2. Nämnden följer inte upp fördelningen.

3.1.4. Resursfördelning

Skolverkets statistik visar att kommunens genomsnittskostnad per grundskoleelev år 2021 var 113 800 kronor, vilket är lägre än genomsnittskostnaden i Skåne län (120 900 kronor) och i riket (121 800 kronor).

Förvaltningens resursfördelningssystem för grundskolan är framtaget 2017 och har inte reviderats sedan dess. Enligt beslutet från 2017 har verksamheten gjort en genomlysning under 2016 för att bedöma skillnaderna i förutsättningar på grundskolorna och för att belysa om resursfördelningssystemet uppfyller kriterierna för likvärdighet. Bedömningen var då att resursfördelningen utifrån utfall på centrala prov, betyg och socioekonomiska bakgrundsfaktorer kompenserade för skolenheternas olika förutsättningar. Detta konstateras dock utan vidare analys eller motivering i ett utav de underlag vi tagit del av.

Barn- och familjenämndens resursfördelningsmodell för grundskolan utgår från tre grundbidrag: 1) årskurs 1-3, 2) årskurs 4-6 och 3) årskurs 7-9. Utöver grundbidraget finns ett system med tilläggsbelopp som söks för enskilda elever med extraordinära stödbehov.

Vid intervju framförs att 4,2 miljoner kronor av kommunens egna budgetmedel avsätts för socioekonomisk kompensation. Beloppet har varit densamma varje år sedan 2009. Vid intervju med förvaltningen uppges att det inte finns någon kännedom om hur de har kommit fram till just den summan. Vidare nämns att de lägger vikt vid föräldrarnas utbildningsbakgrund, förvärvsarbetande och födda i Sverige där statistik beställs ca vartannat år av SCB. Statistik som sedan ligger till grund för fördelningen av de 4,2 miljoner kronorna.

Vidare har kommunen för 2022 fått ca 26 miljoner kronor i statsbidrag för likvärdig skola. Bidraget har nyttjats för insatser som ska öka likvärdigheten, som stöd till elevhälsan, studiehandledning på modersmålet och biblioteksverksamhet ute på skolenheterna. Sammantaget innebär detta att kommunen lägger omkring 30 miljoner för ökad likvärdighet mellan grundskolorna. Av likvärdighetsbidraget om 26 miljoner kronor fördelas omkring 18 miljoner kronor direkt till skolenheterna, medan avdelningsgemensamma funktioner såsom bland annat elevhälsan och modersmålsstöd fördelas drygt 7,5 miljoner kronor (se bilaga 2, tabell 3).

Rektorerna uppger vid enkätundersökningen att de i stor utsträckning vet vad tilldelningen till den egna skolan grundar sig på, 89 procent av de svarande i enkäten instämmer med påståendet "Jag känner till de resursfördelningsprinciper som råder för fördelning av ekonomiska resurser till kommunens olika grundskolor". Dock upplever de i liten utsträckning att de dialoger som förs angående resursfördelningen påverkar den faktiska tilldelningen. Knappt 30 procent av de svarande instämmer i påståendet "Jag upplever att min dialog med områdes-/förvaltningsnivån har betydelse för resurstilldelningen till min grundskola kommande år".

Den faktiska socioekonomiska fördelningen till skolenheterna samt likvärdighetsindex framgår i bilaga 2, tabell 3.

3.2. Bedömning

Det är vår sammanfattande bedömning att nämnden har en resursfördelningsmodell som delvis tar hänsyn till elevers olika förutsättningar och behov. Vi grundar vår bedömning på att nämnden har fördelat pengar utifrån elevers olika förutsättningar både genom egen omfördelning och genom fördelning av statsbidrag för likvärdig skola. Rektorerna uppger i stor utsträckning i enkäten att de vet vad tilldelningen till den egna skolan beror på, vilket tyder på en transparens och förutsägbarhet i tilldelningen som bedöms som positiv. Dock är det få som upplever att de diskussioner som förs har en faktisk påverkan på resurstilldelningen.

Nämnden har inte sedan 2016 följt upp och dokumenterat vilka konsekvenser nuvarande resursfördelning och socioekonomiska fördelning har och nämnden bör därför följa upp och säkerställa att den nuvarande fördelningen verkligen tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Detta kan med fördel göras inom ramen för det systematiska kvalitetsarbetet, vilket vi beskriver och bedömer i kapitel 4.

4. Systematiskt kvalitetsarbete

I avsnittet redovisas iakttagelser och bedömning avseende om barn- och familjenämnden gör jämförelser och analyser kring elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna samt om de bedriver ett systematiskt kvalitetsarbete för att kompensera för elevers olika förutsättningar och behov.

Revisionskriterium

Huvudmannen ska, enligt skollagen 4 kap. 3 §, på huvudmannnivå systematiskt och kontinuerligt planera och följa upp utbildningen, analysera orsakerna till uppföljningens resultat och utifrån analysen genomföra insatser i syfte att utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Sådan planering, uppföljning, analys och utveckling av utbildningen som anges i 3 § ska genomföras även på skolenhetsnivå.

4.1. Iakttagelser

4.1.1. Elevernas måluppfyllelse

Av tabellen nedan framgår att andelen elever som uppnår kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 6 är lägre i Eslövs kommun som helhet i jämförelse med riket. Tre skolor ligger under rikssnittet medan fyra skolor ligger över rikssnittet. Skillnaden mellan de skolor med högst och lägst resultat i kommunen är drygt 25 procentenheter.

Kunskapsresultat årkurs 6 - kommunal huvudman, läsåret 2021/2022

Skolenhet utanför tätort kursiverad	Antal elever	Andel procent som uppnått kunskapskraven i alla ämnen
Riket ³	122 975	72,4
Eslövs kommun	436	70,4
Flyingeskolan	19	.. ⁴
Fridasroskolan	51	..

³ Statistik för riket avser samtliga huvudmän.

⁴ Om en resultatuppgift baseras på färre än tio elever dubbelprickas den av sekretesskäl. Om enbart en av andelsuppgifterna baseras på färre än tio elever prickas även den andelsuppgift som baseras på näst lägst antal elever. Detta för att det inte ska vara möjligt att räkna fram ett värde utifrån övriga värden.

<i>Harlösa skola</i>	13	~100 ⁵
<i>Marieskolan</i>	33	63,6
Norrevångsskolan	52	86,5
Nya Östra skolan	42	..
Sallerupskolan	74	77,0
<i>Stehagskolan</i>	51	80,4
Västra skolan	52	65,4
<i>Ölyckeskolan</i>	49	67,3

Källa: Skolverket. Statistikrapport: Terminsbetyg åk 6 - Andel som uppnått kunskapskraven, läsåret 2021/2022.

Andelen elever i Eslövs kommun som har uppnått kunskapskraven i alla ämnen i årskurs 9 är 67,8 procent. Siffran är något lägre än rikssnittet (71,9 procent). Jämfört med eleverna i årskurs 6 är skillnaderna i måluppfyllelse i årskurs 9 mindre mellan skolorna i kommunen. Mellan den skola som har högst respektive lägst måluppfyllelse skiljer knappt 10 procentenheter. Gällande andel elever som är behöriga till yrkesprogram ligger Eslöv i nivå med riket på nära 84 procent. Skillnaden mellan skolorna är också relativt liten, cirka 4 procentenheter.

Kunskapsresultat årskurs 9 - kommunal huvudman, läsåret 2021/2022

<i>Skolenhet utanför tätort kursiverad</i>	Antal elever	Andel procent som uppnått kunskapskraven i alla ämnen	Andel procent behöriga till yrkesprogram	Genomsnittligt meritvärde
Riket	95 920	71,9	83,3	224,2
Eslövs kommun	398	67,8	83,9	216,8
Ekenässkolan	122	72,1	83,6	219,0
Källebergsskolan	79	63,3	83,5	204,3
Norrevångsskolan	129	67,4	82,2	213,7
<i>Ölyckeskolan</i>	68	66,2	88,2	233,5

Källa: Skolverket. Statistikrapport: Slutbetyg åk 9, läsåret 2021/2022.

⁵ Om antalet som ej uppnått kunskapskraven (A-E) är färre än 5 elever, så visas andelen som uppnått A-E som ~100.

Skolverket har ett analysverktyg, SALSA, för att mäta skolors resultat, där hänsyn även tas till ett antal bakgrundsfaktorer som har betydelse för betygsresultatet⁶. Analysverktyget genererar ett beräknat betygsvärde, utifrån rådande bakgrundsfaktorer.

SALSA-värden, skillnad (residual) andel procent som uppnått kunskapskraven och genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 år 2021

Skolenhet utanför tätort kursiverad	Andel som uppnått kunskapskraven			Genomsnittligt meritvärde		
	Faktiskt värde (F)	Beräknat värde (B)	Skillnad (F-B)	Faktiskt värde (F)	Beräknat värde (B)	Skillnad (F-B)
Ekenässkolan	59	60	-1	200	205	-4
Källebergsskolan	74	74	0	223	227	-3
Norrevångsskolan	82	79	2	239	235	3
Ölyckeskolan	55	77	-22	205	231	-26

Källa: Skolverket. SALSA - Skolenheters resultat av slutbetygen i årskurs 9 med hänsyn till elevsammansättningen år 2021.

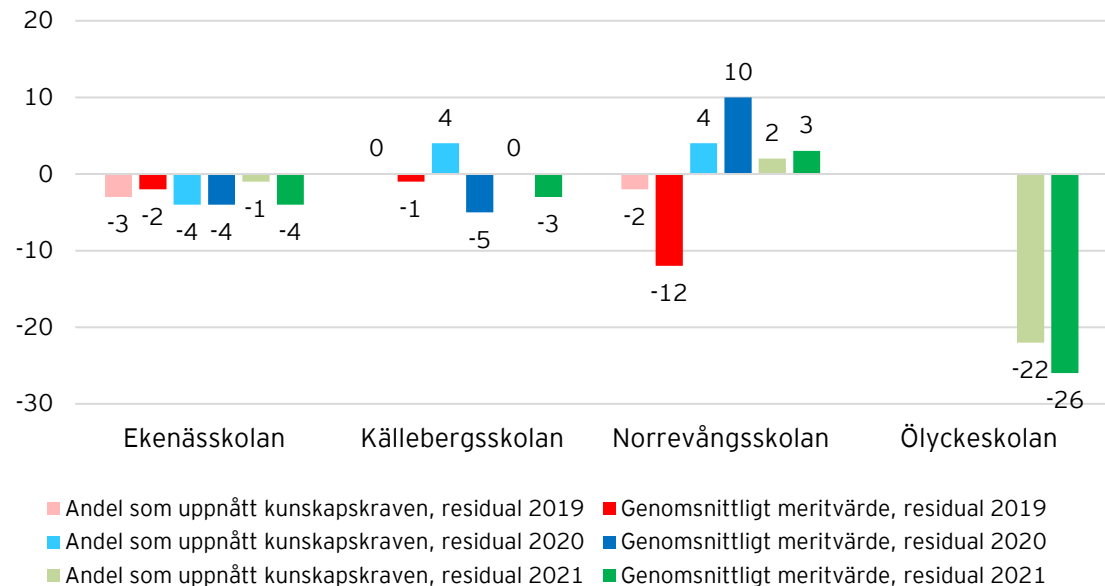
Ekenässkolan och Ölyckeskolan är de skolor som har ett lägre faktiskt värde än beräknat avseende andel som uppnått kunskapskraven. Ölyckeskolan har den högsta avvikelsen (residual). På övriga skolor är avvikelsen liten.

Tre skolor (Ekenässkolan, Källebergsskolan och Ölyckeskolan) har ett lägre faktiskt värde än beräknat vad gäller genomsnittligt meritvärde. Även här har Ölyckeskolan den högsta avvikelsen. Norrevångsskolan är den enda 7-9 skolan med positiv avvikelse inom båda områdena.

I stapeldiagrammet nedan framgår utvecklingen av avvikelsen sedan 2019 för samtliga skolor (Ölyckeskolan har endast statistik för år 2021). Ekenässkolan har de tre senaste åren presterat sämre än det modellberäknade värdet både avseende andel som uppnått kunskapskraven samt genomsnittligt meritvärde. Norrevångsskolan har visat en positiv utveckling då de under 2020 och 2021 har presterat bättre än det modellberäknade värdet, till skillnad från 2019 då de presterade sämre. Källebergsskolan ligger under de tre åren mycket nära det modellberäknade värdet med små avvikelser, såväl i positiv som negativ riktning.

⁶ Faktorerna utgörs av föräldrars utbildningsnivå, andelen nyinvandrade elever och andel pojkar

SALSA-värden, skillnad (residual) andel procent som uppnått kunskapskraven och genomsnittligt meritvärde i årskurs 9 år 2019-2021

Källa: Skolverkets databas

4.1.2. Systematiskt kvalitetsarbete, uppföljning och åtgärder

Huvudmannanivå

Huvudmannen saknar en samlad skriftlig dokumentation av det systematiska kvalitetsarbetet i form av en kvalitetsrapport eller motsvarande. I dagsläget sammanfattar förvaltningen arbetet på huvudmannanivå i fyra rapporter:

- 1) Uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och möjligheter att nå målen
- 2) Elevers trygghet och studiero
- 3) Redovisning av elevernas frånvarostatistik samt
- 4) Uppföljning av fritidshemsverksamheten

Vid intervju med förvaltningen framkommer att det finns tankar om att ta fram ett sammanhållet dokument som kan utgöra huvudmannens kvalitetsrapport.

Årshjulet för det systematiska kvalitetsarbetet i grundskolan innehåller fyra faser under året med fokus på följande:

1. *Var är vi?*
Följa upp resultat och måluppfyllelse (juni)
Nulägesbeskrivning (juni)
2. *Vart ska vi?*
Analys (juni)
Nulägesbedömning (augusti)

3. A) *Hur gör vi?*

Planera, genomför och dokumentera insatserna (augusti)

B) *Hur går det?*

Stäm av hur det går (december-februari):

- Försäkra att insatserna leder mot planeringens mål - följ upp åtgärder och aktiviteter
- Stämna av om vi fortfarande fokuserar på det vi prioriterar
- Gör eventuella justeringar.

4. *Hur blev det?*

Vilka effekter har insatserna haft? (juni)

I huvudmannens kvalitetsrapport *Uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och möjligheter att nå målen höstterminen 2021* presenteras studieresultaten för kommunens elever. Resultaten redovisas genom andelen procent som är behöriga till yrkesprogrammen i gymnasiet. Vi noterar att huvudmannen varken följer upp andelen elever som har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen eller meritvärden i rapporten.

Jämförelser av behörigheten till gymnasiet görs bland annat mellan läsåren 2014/2015 - 2020/2021 för årskurs 6 och 9 där de åskådliggör skillnaden på flickors och pojkars resultat, men även redovisar totalen för respektive termin. I rapporten redovisar huvudmannen även behörighet till gymnasiet för de elever som tillhörde årskurs 9 under höstterminen 2021 där de har jämfört elevgruppens behörighet till gymnasiet från årskurs 6-9 för att se utvecklingen över tid. Slutligen redovisas även behörigheten till gymnasiet mellan skolenheternas årskurser 6 och 9. Analysen görs även utifrån det förväntade resultatet enligt socioekonomiskt index per skolenhet.

Vid sakgranskning fick vi ta del av uppföljningen för vårterminen 2022. Där framkommer att huvudmannen även redovisar studieresultaten utifrån betyg i respektive ämnen, meritvärden samt andelen elever som uppnår kunskapskraven i samtliga ämnen i årskurs 6 och 9.

I nämndens kvalitetsrapport *Elevers trygghet och studiero 2022* framkommer att samtliga grundskolor genomför en enkätundersökning för årskurs 3-9 varje vårtermin med fokus på elevernas trivsel och arbetsmiljö. Resultaten beskrivs ha analyserats av skolenheterna på klass- och skolnivå, men även av elevhälsoteamen. Utifrån analyserna planerar skolorna åtgärder och insatser för att öka tryggheten och studieron på skolenheterna. Rektorerna ansvarar för att följa upp resultat varje termin, analysera resultaten och ta fram åtgärdsplaner för sin skolenhet. Därefter för rektorsgruppen diskussioner om insatserna och dess utmaningar och framgångsfaktorer.

I kvalitetsrapporten *Redovisning av elevernas frånvarostatistik 2022* presenteras frånvarostatistik för de fyra senaste läsåren där huvudmannen återger utvecklingen. En redovisning görs även av antalet elever (både på totalen, men även antalet mellan könen) som har över en viss andel procents frånvaro (uppdelat i över

10, 25, 50 och 75 procent frånvaro). Huvudmannen redovisar inte utfall och analys av skolenheternas skolfrånvaro i rapporten.

Vi har även tagit del av en kvalitetsrapport avseende kommunens fritidsverksamhet. Rapporten innehåller en beskrivning av uppdraget, eleverna och personalen, undervisning och utvecklingsområden.

Av barn- och familjenämndens bokslutsrapport för år 2021 och delårsrapport från augusti 2022 framgår beskrivningar av händelser under året samt uppföljning av olika nämndmål/effekt mål som har beslutats av nämnden utifrån de kommunala målen.⁷

Nedan följer indikatorer till målen från bokslutsrapporten 2021, vilken är den senaste uppföljningen som har gjorts av målen. Någon uppföljning i delårsrapporten per 31 augusti 2022 görs inte. Måluppfyllelsen mäts genom en självskattning av målen utifrån det resultat som presenteras. Några målvärden eller gränser för när ett mål anses uppnått anges inte.

Nämndmål/effekt mål och måluppfyllelse	Resultatmått/indikatorer	Resultat
Elever i kommunens grundskolor ska nå de nationella målen	Andel (procent) elever som kan läsa när de lämnar årskurs 1	90,3
<i>Delvis uppfyllt</i>	Elever i åk 9, meritvärde kommunala skolor, genomsnitt (17 ämnen)	217,9
Kommunens skolor ska utveckla arbetssätt och metoder för att ge alla barn och elever likvärdiga förutsättningar till lärande	Elever i år 9 som uppnått kunskapskraven, avvikelse mellan faktiska och modellberäknade värde, procentenheter	-1,5
<i>Delvis uppfyllt</i>	Meritvärde i år 9, avvikelse mellan faktiska och modellberäknade värde, poäng	-3,5

Vidare finns ingen dokumenterad uppföljning av de ämnesnätverk som lärare ingår i och som förestelärarna leder.

Enhetsnivå

Skolenheternas kvalitetsrapporter är strukturerade utifrån följande områden:

- ▶ Undervisning av barns/elevs måluppfyllelse
- ▶ Likvärdighet
- ▶ Barnrätt
- ▶ Trygghet och studiero

⁷ Se avsnitt 3.1.1.

► Digitalisering

Vid intervjuer framkommer ingen tydlig motivering till varför vissa av områdena har valts ut. Områdena återfinns inte heller tillsammans med samlade och jämförande analyser i någon av huvudmannens kvalitetsrapporter. I skolenheternas kvalitetsrapporter innehåller varje område en beskrivning av utfallet samt analys och utvecklingsbehov för kommande läsår. Arbetsättet benämns i intervjuerna som RAN (resultat, analys och nya åtgärder).

Vi har tagit del av tre kommunala skolenheters kvalitetsrapporter för läsåret 2021/2022. Vid granskning av kvalitetsrapporterna ser vi att samtliga skolor följer upp deras elevers måluppfyllelse samt elevernas olika förutsättningar och behov genom att kartlägga och analysera utfallet under läsåret, samt identifierat utvecklingsområden inför nästkommande läsår utifrån ovan listade områden. En av skolenheterna saknar däremot analys och utvecklingsområden under område *Undervisning av barns/elevs måluppfyllelse*. Inom området *Likvärdighet* tar skolenheterna upp utfall och analyser av deras arbete med bland annat elevers rätt till en likvärdig utbildning, särskilt stöd, bemanning och måluppfyllelse. En skolenhet har även med en analys av deras arbete med HBTQ-frågor.

En kort uppföljning av förstelärarnas arbete framkommer vid en av de tre skolenheternas kvalitetsrapporter under området *Undervisning av barns/elevs måluppfyllelse*.

Nämnden tar inte del av enskilda skolors kvalitetsrapporter och är inte heller inkluderade i dialog med enskilda rektorer angående verksamheten eller dess resultat.

4.2. Bedömning

Det är vår bedömning att nämnden brister i att göra en tillräcklig uppföljning och analys av elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna. Vi grundar vår bedömning på att arbetet på huvudmannanivå inte tar ett helhetsgrepp om verksamhetens mål och resultat avseende vare sig kunskapsmålen eller övriga nationella mål. Dokumentationen behöver exempelvis visa på utveckling över tid, eventuella skillnader mellan könen och mellan skolor. Denna uppföljning och dokumentation behöver sedan ligga till grund för en utvecklad analys av orsakerna till de resultat som kommer fram vid uppföljningen av verksamheten. Inte minst i förhållande till de nya skrivningarna i skollagen från 2022, om att huvudmannen ska analysera orsakerna till de resultat som kommer fram vid uppföljningen av verksamheten, behöver nämnden utveckla sitt arbete. I dagsläget bedömer vi att det finns mycket beskrivningar men få analyser som visar på vad som påverkar resultatet och möjligheten att nå de nationella målen.

Nämnden bedöms inte ta del av vare sig kommunens eller enskilda skolors måluppfyllelse i tillräcklig utsträckning. Vi noterar exempelvis att huvudmannen i kvalitetsrapporten inte följer varken upp andelen elever som har uppnått kunskapskraven i samtliga ämnen eller meritvärden.

Vidare är vår bedömning att nämnden enbart delvis bedriver ett arbete inriktat på ökad likvärdighet. Vi grundar vår bedömning på att nämnden inte har en tillräcklig uppföljning och att nämnden inte har säkerställt att det genomförs åtgärder för att öka måluppfyllelsen eller stärka likvärdigheten. De områden/rubriker som enheterna av huvudmannen är ålagda att rapportera inom har inte tydligt motiverats och vi bedömer också att skolorna har också tolkat sitt uppdrag inom dessa områden mycket olika. Inte minst märks det just under rubriken likvärdighet där skolorna skriver om allt från det kompensatoriska uppdraget till frågor som vanligen benämns likabehandling och diskriminering och innefattar HBTQ-perspektivet.

5. Slutsats

Det är vår sammanfattande bedömning att barn- och familjenämnden till viss del säkerställer ett ändamålsenligt arbete för att skapa likvärdighet.

Vår bedömning grundar sig på att det inte sker en tillräcklig uppföljning eller utvärdering av att resursfördelningsmodellen tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov. Någon utvärdering eller uppföljning är inte gjord sedan 2016 och det finns ingen motivering till den summa som avsätts.

Vidare bedömer vi att nämnden delvis brister i att göra och dokumentera en tillräcklig uppföljning och analys av elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna. Vi grundar vår bedömning på att arbetet på huvudmannanivå inte tar ett helhetsgrepp om verksamhetens mål och resultat varken avseende kunskapsmålen eller övriga nationella mål, samt på att analysen av verksamhetens resultat behöver utvecklas. Nämnden bedöms inte ta del av vare sig kommunens eller enskilda skolors resultat i tillräcklig utsträckning.

Vidare är vår bedömning att nämnden delvis bedriver ett arbete inriktat på ökad likvärdighet. Vi grundar vår bedömning på att nämnden inte har en tillräcklig uppföljning av de nationella målen och att nämnden inte har beslutat om insatser för att utveckla utbildningen och öka likvärdigheten.

Revisionsfråga	Svar
▶ Har nämnden en resursfördelningsmodell som tar hänsyn till elevernas olika förutsättningar och behov?	Delvis.
▶ Gör nämnden jämförelser och analyser kring elevernas måluppfyllelse på de kommunala grundskolorna?	Delvis.
▶ Bedriver nämnden ett systematiskt kvalitetsarbete för att kompensera för elevers olika förutsättningar och behov?	Delvis.

Utifrån granskningsresultatet rekommenderas barn- och familjenämnden att:

- ▶ Genom utvärdering av resursfördelningsmodellen inklusive fördelning av socioekonomisk kompensation säkerställa att resurser fördelas utifrån elevers olika förutsättningar och behov.
- ▶ Utveckla det systematiska kvalitetsarbetet med uppföljning och analys av de nationella målen för utbildningen, både på huvudmanna- och enhetsnivå.

- ▶ Utifrån ovanstående uppföljning och analys säkerställa att det genomförs insatser för att utveckla utbildningen och öka likvärdigheten.

Eslöv 14 februari 2023

Hanna Ericsson

EY

Medina Sobo

EY

6. Källförteckning

Intervjuade funktioner

- ▶ Barn- och familjenämndens presidium
 - ▶ Ordförande
 - ▶ 1:e vice ordförande
- ▶ Barn- och familjeförvaltningen
 - ▶ Förvaltningschef
 - ▶ Avdelningschef grundskola
 - ▶ Förvaltningsekonom/Administrativ chef
- ▶ Rektorer
 - ▶ Marieskolan
 - ▶ Norrevångsskolan F-6
 - ▶ Sallerupskolan

Analyserade dokument

- ▶ Barn- och familjenämndens bokslutsrapport 2021, inkl. bilaga
- ▶ Barn- och familjenämndens reglemente, Eslövs kommun
- ▶ Delårsrapport - augusti 2022, Eslövs kommun
- ▶ Delårsrapport - augusti 2022, Barn- och familjenämnden
- ▶ Elev- och personalstatistik - oktober 2022, Barn- och familjenämnden
- ▶ Intern kontroll - Digital lärmiljö förskola och grundskola, Barn- och familjenämnden
- ▶ Kvalitetsrapporter
 - ▶ Elevers trygghet och studiero 2022 (2022-12-14) [BoF.2022.0022]
 - ▶ Marieskolan, läsåret 2021/2022
 - ▶ Norrevångsskolan, läsåret 2021/2022
 - ▶ Redovisning av elevernas frånvarostatistik 2021-2022 (2022-12-14)
 - ▶ Sallerupskolan, läsåret 2021/2022
 - ▶ Sammanfattning av kommunal fritidsverksamhet
 - ▶ Uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och möjligheter att nå målen, höstterminen 2021 [BoF.2021.2004]
 - ▶ Uppföljning av elevernas kunskapsutveckling och möjligheter att nå målen, vårterminen 2022 [BoF.2022.0021]
- ▶ Resursfördelningssystem förskola och grundskola 2017 (2017-02-02) [BoF.2017.0006], Barn- och familjenämnden

- ▶ Sammanställning av fördelning av medel och anställningar, Barn- och familjenämnden
- ▶ Skolverkets index per skolenhet, statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling 2022
- ▶ Årshjul Systematiskt kvalitetsarbete - Avdelning grundskola, Barn- och familjenämnden

Bilaga 1. Revisionskriterium

Kommunallagen (2017:725)

Det är enligt 6 kap. 1 § styrelsens uppgift att leda och samordna förvaltningen av kommunens angelägenheter och ha uppsikt över övriga nämnders och eventuella gemensamma nämnder. Kommunstyrelsen ska, enligt 6 kap. 2 §, uppmärksamt följa de frågor som kan inverka på kommunens utveckling och ekonomiska ställning.

Kommunallagens 6 kap 6 § anger att nämnderna inom sitt ansvarsområde ska se till att verksamheten bedrivs i enlighet med Kommunfullmäktiges mål och riktlinjer, samt i enlighet med lagar och författningar som gäller för verksamheten.

Skollagen (2010:800)

Enligt skollagen (2010:800) 3 kap. 2 § ska utbildningen främja alla barns och elevers utveckling och lärande. Alla barn och elever i samtliga skolformer och i fritidshemmet ska ges den ledning och stimulans som de behöver i sitt lärande och sin personliga utveckling för att de utifrån sina egna förutsättningar ska kunna utvecklas så långt som möjligt enligt utbildningens mål.

Kvalitet och likvärdighet i skolan innebär att hänsyn ska tas till barns och elevers olika behov, och elever ska ges stöd och stimulans så att de utvecklas så långt som möjligt. En strävan ska vara att uppväga skillnader i barnens och elevernas förutsättningar att tillgodogöra sig utbildningen.

I juli 2014 förtydligades skollagen (2010:800, avseende resursfördelning, och det anges (2 kap. 8 §) att kommuner ska fördela resurser till utbildning inom skolväsendet efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov. Vidare förtydligas i lagen att rektorn och förskolechefen ansvarar för att fördela resurser inom enheten efter barnens och elevernas olika förutsättningar och behov.

Skollagens fjärde kapitel, *Kvalitet och inflytande*, reglerar hur det systematiska kvalitetsarbetet ska bedrivas. I 3-6 § anges bland annat att:

- ▶ Varje huvudman inom skolväsendet ska på huvudmannanivå systematiskt och kontinuerligt planera, följa upp och utveckla utbildningen.
- ▶ Inriktningen på det systematiska kvalitetsarbetet ska vara att de mål som finns för utbildningen i skollagen och i andra föreskrifter (nationella mål) uppfylls.
- ▶ Kvalitetsarbetet på enhetsnivå ska genomföras under medverkan av lärare och övrig personal. Även elever och elevernas vårdnadshavare ska ges möjlighet att delta i arbetet.
- ▶ Rektor ansvarar för att kvalitetsarbetet vid enheten genomförs enligt ovanstående punkter.
- ▶ Det systematiska kvalitetsarbetet ska dokumenteras.

Om elevernas delaktighet anges vidare att de fortlöpande ska stimuleras att ta aktiv del i arbetet med att vidareutveckla utbildningen och hållas informerade i frågor som rör dem.

Riksdagen har beslutat att ändra ett antal bestämmelser om systematiskt kvalitetsarbete i Skollagen. Ändringarna börjar gälla från den 1 augusti 2022. Huvudmannens ansvar för det systematiska kvalitetsarbetet förtydligas. Utöver att planera, följa upp och utveckla utbildningen ska huvudmannen även analysera orsakerna till de resultat som kommer fram vid uppföljningen av verksamheten. De insatser som genomförs för att utveckla utbildningen ska utgå från den analysen.

Skolverkets allmänna råd med kommentarer: Systematiskt kvalitetsarbete – för skolväsendet

Skolverkets allmänna råd om systematiskt kvalitetsarbete lyfter fram att likvärdig utbildning inte innebär att utbildningen ska vara likformig eller att alla barn och elever ska få lika mycket resurser. En likvärdig utbildning handlar istället om att barn ska få utbildning av hög kvalitet oavsett bostadsort, kön, social eller ekonomisk bakgrund. Kvalitetsarbetet ses som en förutsättning för att kunna upprätthålla och utveckla utbildningens kvalitet.

Kommunala reglementen och mål

Av barn- och familjenämndens reglemente framgår att nämnden bland annat ska fullgöra kommunens uppgifter som enligt skollag (dock ej de delar som ligger på gymnasie- och vuxenutbildningen), läroplaner samt andra författningar som ankommer på kommunen. Nämnden ansvarar även för kommunens skolbibliotek.

Nämnden har som mål att elever i kommunens grundskolor ska nå de nationella målen samt att skolenheterna ska utveckla arbetssätt och metoder för att ge alla barn och elever likvärdiga förutsättningar till lärande.

Bilaga 2. Statistik

Tabell 1. Lärarstatistik - kommunal huvudman, oktober 2022

<i>Skolenhet utanför tätort kursiverad</i>	Antal elever	Antal lärare	Antal lärare per rektor	Antal förste-lärare	Antal elever per lärare	Andel (procent) lärare med pedagogisk högskoleexamen läsåret 21/22 ⁸
Riket	-	-	-	-	-	84,8
Eslövs kommun	3743	306	24	40 ⁹	12	84,5
Ekenässkolan	376	30	30	5	12	79
<i>Flyingeskolan</i>	166	13	22	0	13	100
Fridasroskolan	294	20	20	3	14	88
<i>Harlösa skola</i>	80	8	19	0	10	93,5
Källebergsskolan	297	26	26	5	11	98
Marieskolan	184	18	18	2	10	93
Norrevångsskolan F-6	352	29	29	4	12	86
Norrevångsskolan 7-9	367	27	27	4	13	88
Nya Östra skolan	240	22	30	3	11	100
Sallerupskolan	347	30	30	2	12	84
<i>Stehagskolan</i>	269	22	22	2	13	89
Västra skolan	341	25	25	3	14	82
<i>Ölyckeskolan F-6</i>	226	16	27	3	14	83,5
<i>Ölyckeskolan 7-9</i>	181	18	18	2	10	83
<i>Östra Strö skola</i>	11	3	10	1	4	100

Källa: Barn- och familjenämndens elev- och personalstatistik, oktober 2022.

⁸ Skolverkets elev- och personalstatistik, läsåret 2021/2022

⁹ Exkl. tre central insamlingsenhet

Tabell 2. Fördelning av central elevhälsa till respektive skolenhet

Skolenhet utanför tätort kursiverad	Antal elever	Skol-sköterska	Per 100 elever	Kurator	Per 100 elever
Ekenässkolan	376	1	0,27	1	0,27
Flyingeskolan	166	0,3	0,18	0,3	0,18
Fridasroskolan	294	1	0,34	1	0,34
Harlösa skola	80	0,2	0,25	0,2	0,25
Källebergsskolan	297	0,7	0,24	1	0,34
Marieskolan	184	0,5	0,27	0,8	0,43
Norrevångsskolan F-6	352	1	0,28	0,9	0,26
Norrevångsskolan 7-9	367	1	0,27	0,9	0,25
Nya Östra skolan	240	0,9	0,38	0,8	0,33
Sallerupskolan	347	0,8	0,23	1	0,29
Stehagskolan	269	1	0,37	1	0,37
Västra skolan	341	1	0,29	0,7	0,20
Ölyckeskolan	407	1	0,25	1	0,25
Östra Strö skola	11	0,1	0,90	0,1	0,90

Källa: Barn- och familjenämndens elev- och personalstatistik, oktober 2022.

Tabell 3. Socioekonomiskt index och faktisk fördelning per grundskola

<i>Skolenhet utanför tätort kursiverad</i>	Antal elever	Index	Faktisk fördelning, tkr Statsbidrag + strukturtillägg
Ekenässkolan	376	144,6	1 554 + 454
Flyingeskolan	166	60,4	774 + 102
Fridasroskolan	294	103,0	900 + 277
Harlösa skola	80	88,6	696 + 72
Källebergsskolan	297	94,6	1 350 + 437
Marieskolan	184	107,0	1 476 + 279
Norrevångsskolan F-6	352	127,7	1 356 + 594
Norrevångsskolan 7-9	367	127,2	1 350 + 513
Nya Östra skolan	240	235,6	3 078 + 623
Sallerupskolan	347	122,4	1 550 + 332
Stehagskolan	269	63,0	564 + 279
Västra skolan	341	130,1	1 575 + 517
Ölyckeskolan F-6	226	85,6	2 052 + 407
Ölyckeskolan 7-9	181	83,9	Samma som Ölyckeskolan F-6
Östra Strö skola	11	67,0	Samma som Nya Östra skolan

Källa: Skolverkets index per skolenhet, statsbidrag för stärkt likvärdighet och kunskapsutveckling 2022

Tabell 4. Fördelning av speciallärare och specialpedagoger till respektive skolenhet

Skolenhet utanför tätort kursiverad	Antal elever	Speciallärare	Per 100 elever	Specialpedagoger	Per 100 elever
Ekenässkolan	376	1,8	0,48	1	0,27
Flyingeskolan	166	1	0,6	0,5	0,3
Fridasroskolan	294	1	0,34	1	0,34
Harlösa skola	80	0	0	1	1,25
Källebergsskolan	297	0	0	1	0,34
Marieskolan	184	1	0,54	1	0,54
Norrevångsskolan F-6	352	0	0	1	0,28
Norrevångsskolan 7-9	367	1	0,27	2	0,54
Nya Östra skolan	240	0	0	2	0,83
Sallerupskolan	347	1	0,29	2	0,58
Stehagskolan	269	1	0,37	1,5	0,56
Västra skolan	341	0	0	1	0,29
Ölyckeskolan F-6	226	0	0	2	0,88
Ölyckeskolan 7-9	181	1	0,55	0	0
Östra Strö skola	11	0	0	0	0

Källa: Barn- och familjenämndens sammanställning av fördelning av medel och anställningar

Bilaga 3. Enkät till rektorer

I granskningen har det genomförts en enkätundersökning med syftet att skapa en bild av hur rektorer upplever arbetet med resurstilldelningen och elever i behov av särskilda stödinsatser i kommunen. Enkäten har skickats ut till samtliga rektorer i Eslövs kommun. Enkäten skickades ut till totalt 24 personer och hade en svarsfrekvens på 75 procent (18 personer svarade).

Fråga	Andel som svarat stämmer helt/till stor del
1. Vi har tillräcklig kompetens på vår skola för att möta elevers behov av särskilt stöd	95%
2. Vi har tillräcklig kompetens inom förvaltningen (genom till exempel förvaltningsgemensamma stödfunktioner och utredningsstöd) för att möta elevernas behov av särskilt stöd	60%
3. Jag känner till de resursfördelningsprinciper som råder för fördelning av ekonomiska resurser till kommunens olika grundskolor	89%
4. Det ekonomiska resursfördelningssystemet i kommunen tar god hänsyn till min grundskolas behov	78%
5. Jag har ett betydande handlingsutrymme att inom min budgetram för grundskolan fatta beslut om särskilt stöd till elever	56%
6. Jag för samtal med min närmaste chef och/eller förvaltningschef om hur resurserna fördelade till min grundskola påverkar elevernas resultat	50% svarade "Regelbundet", resterande "Mindre ofta"
7. Jag upplever att min dialog med områdes-/förvaltningsnivån har betydelse för resurstilldelningen till min grundskola kommande år	28%
8. Jag bedömer att min skolenhet har mer, mindre eller ungefär lika mycket resurser per grundskoleelev som de genomsnittliga resurserna per elev i kommunen	14/18 svarade "Mer resurser per elev", resterande svarade "Ungefär lika mycket resurser per elev"